

Ben Sirt Çantama Sığarım

– M. Soyek · 13 Kasım 2017

Bütün gün alışveriş yapmak için dolaştığı hâlde akşam eve döndüğünde kendini hiç de yorgun hissetmiyordu. Salonun ortasına satın aldığı çadırı kurdu; tüm yol malzemelerini bir bir dizdi. Tırnak çakısı ve iğne ipliğe kadar her şeyi hazırdı. Malzemeleri toparlarken bir kez daha gözden geçirmeye dikkat ederek her şeyi tek tek özenle sırt çantasına yerleştirdi. Uyku tulumunu ve çadırı sıkıca dürüp kılıflarına sokarken gene Can Dünder'in bir yazısından kalıntılar zıpladı beyinde:

"Geçenlerde bir sohbette laf yoldan yolculuktan açılınca bir dostum 50. yaş gününe hazırladığı plandan söz etti. O yıl çocuklarının en küçüğü de üniversiteyi bitirmiş olacaktı. İşte o gün üç arkadaşıyla birlikte bir tekneye atlayıp dünya denizlerine yelken açmayı tasarlıyordu. Tam bir yıl gezecekti. Genellikle başkaları için harcanmış yarım asrın sonunda tamamen kendine ayıracağı bir yıllık molanın hayaliyle heyecanlanıyordu.

Onun bu heyecan verici düşünüyü tartışırken, bir başka arkadaş, "benim motosikletle Uzakdoğu'ya kadar açılma planım var" dedi. O da emekli olduğunda kendisiyle aynı düşü paylaşmayan eşini geride bırakıp bir motorun selesinde yollara düşecekti. Ancak sofradan gelen bir soru hayallerini belinden çatlattı.

"Motor iyi de, BAVULUNU NEREYE KOYACAĞIN?"

Doğrusu can sıkıcı bir soruydu. Öyle ya, ömrüyle birlikte bavulu da doluyordu insanın. Motor terkinde özenli giysilere, cilt kreminde, makyaj çantasına, sıcak suya, soğuk içkiye, masa örtüsüne, koltuk ve televizyona yer kalmıyordu."

(Gezginci Virüsü)

Latin Komünist Devrimi'nin yakışıklı gerillası Ernesto Che Guevara 23 yaşındayken yakın bir arkadaşıyla birlikte motosikletle Güney Amerika'yı dolaşmayı kafasına koymuştu. O yaşlarda tıp fakültesini bitirmek üzereydi. Giderken okulunu, ailesini ve aşkını ardında bırakacaktı. Sevgilisine veda armağanı olarak bir köpek götürdü. Adı, "Geri Dön" idi. Günlüğüne o anki duygularını bir Latin şairi ağzından yazdı.

"KALBİM O DİLBERLE YOL ARASINDA
SALINIYORDU BİR SARKAÇ MİSALİ..."

Günlük sonrasını şöyle bitiriyordu:

"Ağzımda veda etmenin yarı acı yarı tatlı kalıntısıyla kendimi yeni diyarlara kalkan serüven rüzgârlarına

teslim ettim”

*

Bir kez yollara düşmeye gör. Derhal bir yaşam biçimine dönüşmeye başlar yollar. Teker döndü mü bir kez, geri dönüp yerleşmek kendini terk etmeye benzer. Motosiklet Günlükleri’ni okuduktan sonra bu yolculuğun sonuçta neden Ernesto’nun hayatına mal olduğunu sezer oldum; “gezgin savaşçı virüsü” girmişti kanına. Fidel Castro ile tanışıp Küba Komünist Devrimi’nin hizmetine girdi. Devrim zaferinden sonra sıra koltuğa oturmaya gelince yerleşik yaşamı bu virüs yüzünden reddetmiş olmalı. Başka diyarların dağlarında öldürülünceye kadar yolculuğunu komünist devrim gerillası olarak sürdürdü

*

Fidel kaldı ve devlet adamı oldu. Ernesto gezgin devrimciliği seçti ve öldürüldü. Komünizmin başarı bayrağı olamadıysa da, hayallere özgürlük bayrağı oldu. Bugün ölümünden bunca sene sonra adına şarkılar yakılıyor, resimleri gömleklere, şapkalara, çarşaflara basılıyor ve genç odalarının duvarlarını süslüyorsa, bu ondaki gezginci ruhun “kapitalist medeniyet kafesini” parçalayan isyanına duyulan özlemin tutkusundandır. Gene de Ernesto’nun dondurmasını bile yaparak bu tutkulu özentiden kapitalizm kârlı çıkmaktadır.

Bu özlemin gideriliş sırrı, geçmişin sorumluluğunu ve gelecek kaygılarını bir kenara sıyırıp, bavul tıkıştırılmadan, önünü ardını ince eleyip sık dokumadan ufukların ardına kapatılmış zamanlara doğru açılabilme yiğitliğidir. Bunun için uzak diyarlara gitmeye de gerek yoktur; insan oturduğu yerde bile böyle bir yolculuğa çıkabilir. Yaş ne olursa olsun, hayallere doğru sadece kendinden sorumlu bir özgüvenle yolculuğa çıkmanın düşüncesi bile insanı mutlu kılmaya yetiyorsa, doğrusu bavulu denize atıp arkaya bakmadan yola koyulmaya değer...

*

Âdem sırt çantasına bakıp, “benim kanıma gezgin savaşçı virüsü girmiş olamaz; çünkü ben maceraya değil kendimi gezdirmeye çıkıyorum; kendimi koluma takıp ‘bavulumu’ döke saça yürüyeceğim” diye aklından geçirirken, “Ben sırt çantasının içine sığarım; bendeki sadece yol virüsü” dedi gülümseyerek.

Bir tek günlük defterleri kalmıştı elinde; onlar da kalın mı kalındılar hani. Günlükleri sırt çantasının büyük cebine sıkıştırıcaktı ki birini elinden düşürdü. Almak için eğildiğinde gözü açılan günlüğün sayfasına takıldı... Öylece dikilip ayakta okumaya başladı. Sanki etrafındaki her şey saygıyla geri çekilip boşluğa asılı kalmıştı. Okumayı bitirince “Vay be! Ne sevmiştim kara kızı; cızz etti içim” diyerek yavaşça koltuğuna çöktü. Günlüğü kapatıp kırılabilir bir eşya gibi özenle sehpaye bıraktı. Canı fena halde sert bir içki çekmeye başlamıştı. Evde olsaydı hepatit-C falan dinlemez kesin bir kadeh içerdi şimdi. Onun yerine kalktı kendine sert bir kahve yaptı. Kahvenin kokusu içki isteğini gidermişti her nasılsa. Ağzına bir parça sade çikolata atıp kahvesini yudumlamaya başlayınca çocukluk anılarını daha belirgin çizebilmeye başlamıştı. Duygularının heyecan hazzını sonsuza dek içine kapatmak istercesine günlüğü alıp arkasındaki boş sayfalara geçti ve yazmaya başladı:

*

“Yirmi yıl sonra da birlikte olalım” diye yazmışsın. Okudukça çocuk yüzlerimiz günlüğün sayfaları

arasından çıkıp 'sobe' diyor arkamda kalan ruhuma. Sararmış sayfadan sana bakarken harfler gözlerime zıplayıp iki damla gözyaşıyla birlikte halının üstüne döküldüler... Anıların özlem okları gözlerimi kapatan hayalinden kalbime batmaya başladı. Camdan içeriye giren ışık, masanın bacakları, açık penceredeki erik dalı uzay bükümleri gibi dönüyordu göz çevremde; dizimi ovalayan elimin şekilsizliğine anlam veremez oldum. Cisimlerin aykırılığı battı derimin altından. Dayanamadım kuytuları eşelemeye başladım. Eşeledikçe elime gelen her bir nesne terk edilen anıları çıkardı karşıma. Eski bir kitabın sayfaları arasında saklanan kırk yıllık yonca yaprağı tazelik günlerinin anılarını özlüyordu."

*

Âdem çocukluk aşkını görmek için sararmış hatıra defterini yeniden açar:

*

"Seni arıyorum Gamze'lim. İşte buldum; kısa siyah saçlı, gözlüklü resmin karşımda. Sen fotoğrafını yapıştıran birkaç arkadaşımдан biriydin. Herkes en iyi arkadaşım olarak bir şeyler yazmıştı. Sen de; "Ağır, ağır çıkacaksın bu merdivenlerden/ Eteklerinde güneş rengi bir yığın yaprak," diyen dizeleri benim için seçip, sonra da "seni doktor görmek istiyoruz" diye bitirmişsin. Bak işte bu dileğin gerçekleşmedi. Fakat ben sahiden de doktor olmak isteğimle tıp fakültesine başlamıştım. Nasip olmadı.

Bir de telefon numarası düşmüşsün resminin altına. Numara dört haneli. Adın ve soyadından bulabilirim belki yeni numaranı. Oturdum, önümdeki telefona bakakaldım; oturan bir mumya sessizliğindeydim. Zamanın gerçeklik çapında büzüşen boşluğu elime alıp seyrettim. Çocukluktan başlayıp ilk gençlikte paylaştıklarımız, biriktirdiklerimiz bu boşluğun neresinde? Gençliğimizi yükleyip taşıyabilir miyiz yaşlandıkça ağırlaşan yıllara? Ya evliysen, çoluk çocuğa karıştıysan? Bilinmeyen numaraları aramak için kaldırdığım ahizeyi yuvasına yerleştirdim. Buluşup da ne yapacağız? O günler artık rengini kaybetti... Bunca yılın sonunda geriye kalan tek güzel şey, seni hatırlayınca kalbimin heyecanlanmış olmasıdır. Her şeye rağmen içimde hep sana rastlatacak bir kaderin beklentisine sarılmış olmaktan şaşkın ve garip bir mutluluk hissetmekteyim.

Yeni çıktım ellimden
Taş bir köprüden geçerken
Aynalı suya düşsem
Dönemem ki sana
Aksam yukarı aksam...

Ayağımı kırdığım günü hatırlıyorum, nasıl da telaşlanmıştın. Her sabah koluma girip beni okula taşımıştın. Gittiğinden beri kimse beni senin kadar merak etmedi. Hele bağcıkları ikide bir çözülen kırmızı pabuçlarını hatırlıyor musun? "En güzel fıyonk bağını sen atıyorsun!" diyerek bana bağlatırdın. Her bayram annemin elini öpen tek arkadaşımydın.

Onlu yaşlarımıza gelince yaşımızı iki rakamla söyleyeceğiz diye birlikte sevinmiştik. Sahiden sevinmek o zamanlar ne de kolaymış. Büyüdüm büyü bozuldu. Otuzlara çaktırmadan geçiverdim; kırklarda

otuzlarımı özler oldum. Elliden sonraysa geride kalan bütün yaşlarıma ağlar oldum.

Ortaokul sonlarda mı neydik; o son buluşmamızda bana pahalı bir dolma kalem hediye eden zengin kız yüzünden kavga etmiştik. "Madem Aysun'un senden hoşlandığını fark ettin, neden ona beni sevdiğini söylemedin?" diye bağırman karşısında ben gözlerimi pabuçlarımin ucuna dikerek inatla susmuştum. Zaten karşında dilim tutulur iki lafı bir araya getirip konuşamazdım; senin öfkeli halin beni hepten de tutuk yapmıştı. Gene de hâlâ kendimden kuşkulanırdım; sanki biraz da aklım Aysun'da kalmıştı. Toyca bir diklenmeyle, "Belki de senin beni sevdiğinden emin olmak istedim" demiştim. Sınanmak ağrına gitti tabi. Gidiş o gidiş. Şimdi öğrendim; sevmek sınava çekilmez.

Doğrusu ben aşkı hafife almış, kurnaz bir suskunluğa bürünmüş olabilirim. İçten içe senden kurtulunca nice büyük aşkları ayağıma sereceğimi sandım her hâlde. Oysa aşk el konulan bir şey değilmiş; verildiğinde içten bir saygıyla baş tacı edilmesi ve özenli bir sevgiyle ağırlanması gerekiyormuş. Çocuk olsak da sen bana aşkını billur bir kalp içinde ellerinle sunmuştun; ama ben nankördüm; budala prens gibi seni kendime lâıyk görmekte tereddüt ettim. Kendini beğenmiş fakir çocuğun yüzüne tüküreyim. Babasının fabrikasındaki işçiye âşık olan melek yüzlü kızın filmi sinemaları dolduruyordu o zamanlar. Ben de o sinemaların hayal perdesinde asılı kalmış olmalıyım. O gün aşkın masal tahtından kalbimi söküp sana vermekte tereddüt etmeseydim, bugün hâlâ kendimi tamamlamaya çalışıyor olmazdım belki de...

*

Âdem günlüğü kapatıp sırt çantasının büyük cebine sığıştırdı. Çantayı koltuğun üstünden kaldırıp giriş aralığına taşıdı. Ağırlaşmış gibi geldi; sanki kendisini sıkıştırmıştı çantanın cebine... Başını kaldırdığında aniden bir hırsızla yüz yüze gelmiş gibi, istem dışı bir kasılmayla aynadaki görüntüsünden irkildi. Bir anlığına kendini hatırlayamamıştı. Sonra ilk kez karşılaşmış gibi merakla yüzünü incelemeye başladı. Gençlik yıllarını çoktan yitirmiş, artık sakalı ve kırışık derisiyle eskimiş bir surat görünümü almıştı. Yerinden oynamayan bakışını tanıyamamıştı. Saçlarındaki akları, alınıdaki ve göz kenarlarındaki kırışıkları tanıyıştı; ama bakışında bir yabancılik seziyordu. Gözlerinde kendinin bile bakmaya korktuğu dipsiz bir mana boşluğu vardı...

Sanki ninesinin sandığında kendini bulmuş da adını hatırlamaya çalışır gibi yemek masasının etrafında kafasını sallayarak dönmeye başladı. Uzun süre içindeki sessizlikten çıkaramadı kendini. İçinde kendine seslenen biri var da, onu duymak için sessizliğe tetiklenmişti. Gecenin ilerlemiş saatlerinde, evin içini dolduran kimsesizliğine bir anlam arıyordu. İçini basan boşluğa isim koyamamışlığın şaşkınlığı ile kala kalmıştı.

Evdeki her nesne, kapıdaki Köpüş bile ona yalnızlığını ve içindeki yağmalanmışlık hissini çoğaltır gibiydi. Çocuklarını hatırladı; onların kendisinden uzakta mal beyliğini fethetmek için sefere çıktıklarını hatırladı. İçindeki o düşüşü tutabilmek için tutunabileceği bir şey ararken bir yanı da geçmişle bağlantılı hiçbir şeyi tutmamak için kaçıyordu... Gözlerinden kayan her damla özlem hüznün müzesine

kaldırılmaktaydı. İçindeki çocuk uyurken büyümüş ve büyük bir yalnızlık içinde uyanmıştı...

*

Evlendiğinde küçük sayılmazdı, ama evliliğin sorumluluğu gereği tek düze bir yaşam disiplini içinde sıkışıp kalacağı hiç aklına gelmemişti. Eşiyle aşk ateşinin tutkusuyla evlendiği söyleyemezdi, ama sevmediğini de hatırlamıyordu. Üstelik ona minnettardı. Aşkın şefkatli tutkusuyla değil de sorumlu mantıkla sevildiğini anlamış olsa bile, eşim beni saygılı bir sevgiyle karşılıyor ve yaşamı birlikte dürüstçe paylaşıyordu. Sorumlu mantık sevgisiyle varlığımızı saygıyla kabullenmek ikimize de yetmişti sanırım.

Yetmiş miydi acaba? Kuşkunun yankısını duydu içindeki boşlukta. Eksik kaldığını ve gençlik sofrasından aç kalktığını söyleyen bir sestti... Yaşanmamış ne kadar şey varsa içinde uyanan boşluğa doluştu bir anda. Gitmeli ve yollardan toplamalıydı kendini... Yok yok! En iyisi gitmeli ve yollara yedirmeliydi kendini... Kendini bir tohum gibi yollara serptiğini ve bir çiçek gibi yol kıyılarından toplandığını düşününce keyfi yerine geldi ve coşkuyla ürperdi. Düşünmesi bile bu denli mutluluk vericiyken yaşantısı kim bilir neler verirdi? Sonunda ne bulacağını henüz bilemese de, bu kendini taşımaya başlamış bir adamın yolculuğuydu...

Artık yola çıkmaya hazırdı. Sabahı beklemekten başka yapacak bir işi kalmamıştı. Gitti buzdolabının fişini çekti. Kalan bir tabak kirazi alıp salona döndü. Televizyonun karşısına geçip çek-yata yayıldı.

*

Gerine gerine kuş gibi kalktı sabahın altısında. Pencereyi açtı hemen; bulutsuz ve kuru, güzel bir hava vardı dışarıda.

“İyi bir sondur her yeni başlangıç

Hele de senin olmayan bir geçmişe karşı...” diye geçirdi içinden.

Bol yumurtalı bir melemen yaptı kendine. Hatta ekmeğe bulayıp Köpüş’e bile ikram etti. Kahvaltıdan sonra bulaşık kapları yıkadı. Pencerelelerin kapalı olduğundan emin olduktan sonra elektrik sigortalarını ve içteki doğalgaz vanalarını kapattı. Dışarı çıkıp kapısını kilitledikten sonra su ve doğalgaz ana vanalarını da kapattı elektrik sayacının sigortasını indirdi. Artık yola çıkmaya hazırdı. Âdem ve köpeği mezarlık yoluna saptılar.

-Gel Köpüş! Bir Allaha ısmarladık deyip başlayalım yollarımızı dürmeye.

Âdem annesinin mezarına gidip onun ruhundan helallik aldı. “Hakkını helal et annem; bir kez daha mezarını öpmeye gelemeyebilirim. Belki de bu yolculuğun sonunda cennet kokulu ellerinden öpeceğim; kim bilir? Ölüm şah damarından bile yakın beklermiş”

-Haydi Köpüş! Düş yanıma, çıkalım yolun başına... Özledim yağmur sonrası tüten taze sürülmüş toprakları ve ezik ot kokularını. Dik yamaçların katırtırnaklarını, gövdesini saramadığım yaşlı ağaçları

özledim. Çadırın fenerine üşüşen gece güvelerini bile özledim. Gitme zamanım; artık kendimle buluşmalıyım. Gene de dikkatli olmalıyım; şehirde dindiremedikleri ruhsal depremlerini çiçekli yaylalara taşıyan yanlış yol arkadaşlarından sakınmalıyım. Onlar doğanın şifalı elini kemiren derviş kılıklı şehir fareleri; onlar beni kendimden uzaklaştıran sapaklara çekebilirler...

*

Âdem sırtında çadırı, elinde bastonu, yanında köpeği şehir dışına doğru yollara düştü. Nereye ne zaman varması gerektiğinin telaşını duymadan sadece yolların ufkuna doğru yürüyordu. Yolların akışında sadece kendini duyumsayabilecekti artık.

“Ayaklarımda sağlam botlar, elimde bir değnek
Sükûn içinde yürümek, semayı dinleyerek”, demiş Yahya Kemal.

(E-Posta yazışma arkadaşı, kod adı Goliath's Spring de şöyle bir şeyler demişti: “Dağları severim. Oralarda zamanın akıp gitmesi güzeldir. Dağların bu akışa direnircesine duruşlarını severim...”)

Göklere ve yerlere o kadar sonsuz güzellikler doluşmuştur ki, belki de insanların bitmez tükenmez yolculuk hasletleri de bundandır. Hele o bulutların dağları öpen biçim ve ışıkları yok mu, büyü gibi yapışır insanın ruhuna!

Nasıl da hızlı karışıyoruz zamana!” diye hayıflandı Âdem. “Yağmurun havaya, sonra toprağa ve denize karışması gibi; her şey birbirine karışıyor hızla; her şey bir şey, bir şey her şey oluyor zamanla... Ama öyle seziyorum ki, sözcüklerin anlamıyla ifade edemediğim öz-benliğime yürümekle oluşturacağım bilincin okyanusunda kendi gerçeğimi avlamak bana bilgeliğin kapısını açacaktır...”

Değişik

Başka türlü bir şey benim istediğim:
Ne ağaca benzer, ne buluta.
Burası gibi değil gideceğim memleket
Denizi ayrı deniz,
Havası ayrı hava...

Bir başka yolculuk dalından düşmek yere
Yaşadığından uzun
Bir tatlı yolculuk dalından inmek yere
Ağacın yüksekliğince
Dalın yüksekliğince rüzgârda
ve bir yeni ömür
Vardığın çimen yeşilliğince

Nerde gördüklerim?
Nerde o beklediğim
Rengi başka
Tadı başka...

Can Yücel

*

Uzaklığın rengi gridir bende. İçimden bir yol çıkartmalıyım uzaklarıma... Hayatın merkezine seyahat budur belki de. Önce çocukluğumdan bir yol çıkartmalıyım. Dev dalgakıran duvarlı granit döşeli bir limandır çocukluğum; hemen sığınılacak bir yakınlıkta duruyor. Ancak, tez zamanda demir almazsam, büyüyen kafam sığmayacak bu limana. Çocukluğuma sıkışıp kalacağım. Bu yüzden tüm pılımı pırtımı toplayıp çıkmalıyım bu güvenli fakat gittikçe küçülen limandan.

Asıl olan yolculuktur. Dağlar çiçekler için olsa olsa zamana açılmış devasa bir parantezdir. Dağlar gibi, güvenli limanlar da akıp giden insan ömürleri için denize açılan birer parantezdir. Büyük sularımı aramaktan bahsediyorum...

Ve soruyor E-Posta arkadaşım Handan: "Büyük suların" ortasında, tek küreği kalmış sandalında dalgalarla boğuşan ben, limanıma ulaşabilecek miyim diye kaygılanıyorum. Buna ne diyeceksiniz?"

Ben de kendimce sözde cevap saydığım cevapsızlığı yazıyorum: İnsan asla kaybolmaz; sadece kaybolduğu hissine kapılır... Kalan tek küreği de kaldır at; sandalı kalbine bağla. Şimdi sen nefsin mühürlü kutsal mülkiyetini temizleyip kendini sevgiye açık bir gönül limanı yapmalısın. Sahip olduğun tüm kumsallarını aşkın hizmetine ve insanlığı yücelten bilime bağışlamalısın. Sonra gönül limanından demir alıp büyük sulara döndüğünde göreceksin ki, çıplak kalbinle sığınabileceğin kendinden başka bir liman asla bulamayacaksın... Ara sıra yabancı limanlara sadece misafir olacaksın...

***

Muharrem Soyek